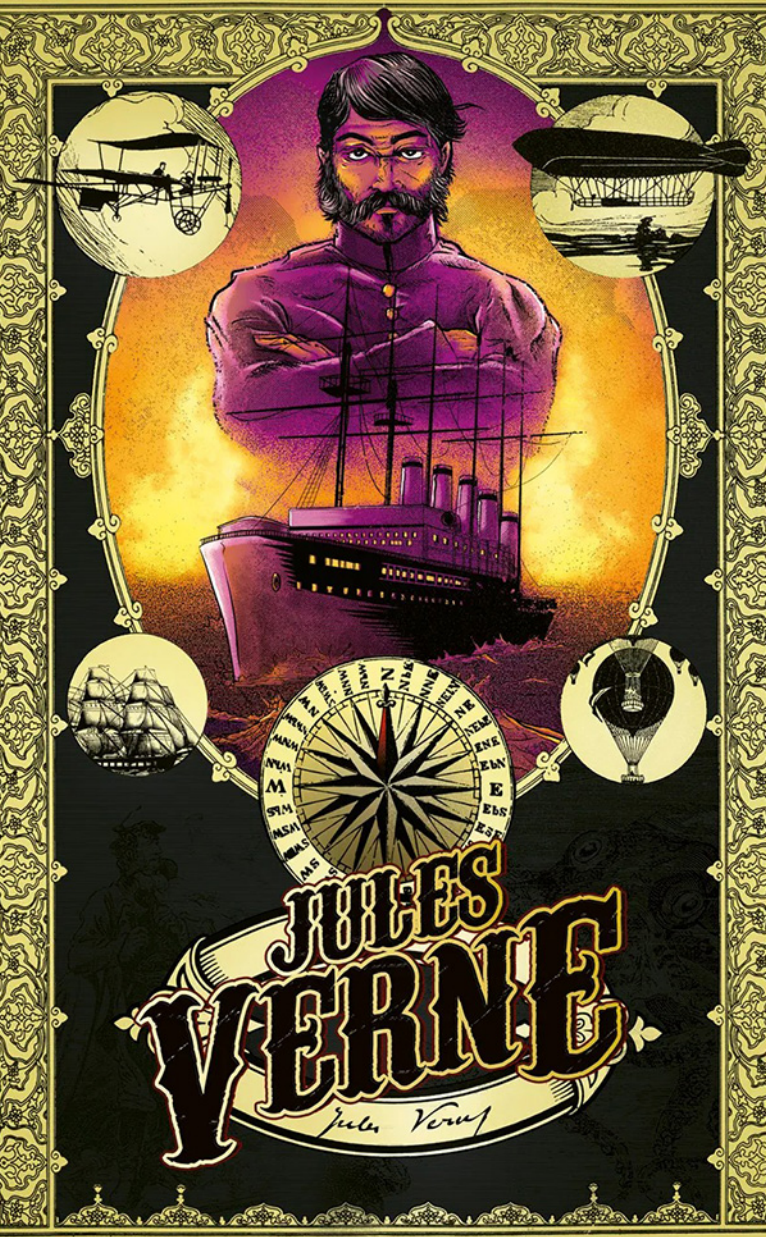

TRAMPOTY PÁNĚ THOMPSONOVY

Jules Verne

TRAMPOTY PÁNĚ THOMPSONOVY

PODIVUHODNÁ PUTOVÁNÍ
SVAZEK 57

JULES VERNE
TRAMPOTY PÁNĚ THOMPSONOVY

Jules Verne

TRAMPOTY PÁNĚ THOMPSONOVY

EDICE PODIVUHODNÁ PUTOVÁNÍ

1. Pět neděl v baloně (2014)
2. Dobrodružství kapitána Hatterase (2021)
3. Cesta do středu Země (2015)
4. Ze Země na Měsíc (2016)
5. Děti kapitána Granta (2018)
6. Dvacet tisíc mil pod mořem (2015)
7. Okolo Měsíce (2024)
8. Plující město (2022)
9. Dobrodružství tří Rusů a tří Angličanů v jižní Africe (2020)
10. Země kožešin (2023)
11. Cesta kolem světa za 80 dní (2015)
12. Tajuplný ostrov (2018)
13. Chancellor (2024)
14. Michail Strogov (2021)
15. Na kometě (2016)
16. Černé Indie (2016)
17. Patnáctiletý kapitán (2017)
18. Ocelové město (2015)
19. O život (2020)
20. Zemí šelem (2021)
21. Tajemství pralesa (2022)
22. Dva Robinsoni (2023)
23. Zelený paprsek (2025)
24. Tvrdohlavý Turek (2023)
25. Hvězda jihu (2016)
26. Archipel v plamenech (2025)
27. Matyáš Sandorf (2018)
28. Los číslo 9672 (2025)
29. Robur Dobyvatel (2017)
30. Sever proti Jihu (2019)
31. Cesta do Francie (2025)
32. Dva roky prázdnin (2015)
33. Bezejmenná rodina (2018)
34. Zmatek nad zmatek (2016)
35. Oceánem na kře ledové (2019)
36. V pustinách australských (2025)
37. Tajemný hrad v Karpatech (2015)
38. Claudius Bombarnak (2017)
39. Malý Dobráček (2026)
40. Dobrodružná závěť (2024)
41. Plovoucí ostrov (2018)
42. Vynález zkázy (2015)
43. Milionář na cestách (2022)
44. Ledová sfinga (2022)
45. Na vlnách Orinoka (2018)
46. Hra o dědictví (2026)
47. Druhá vlast (2026)
48. Ves ve vzduchu (2024)
49. Příběhy Jeana-Marie Cabidoulina (2025)
50. Bratři Kipové (2022)
51. Cestovní stipendia (2026)
52. Drama v Livonsku (2021)
53. Pán světa (2026)
54. Zatopená Sahara (2025)
55. Maják na konci světa (2020)
56. Zlatá sopka (2020)
57. Trampoty páně Thompsonovy (2026)
58. Honba za meteorem (2016)
59. Lodivod dunajský (2022)
60. Trosečníci z lodi Jonathan (2020)
61. Tajemství Wilhelma Storitze (2021)
62. Podivuhodná dobrodružství výpravy Barsacovy (2020)

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.

Překlad: Lubomír Petr
Ilustrace: Léon Benett
Obálka © Jiří Miňovský – ARBE, 2026
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2026

ISBN 978-80-277-8658-9

I. KAPITOLA

V lijáku

Rozkročen, oči v zamyšlení upřené k zachmuřenému obzoru, stál Robert Morgand už dobrých pět minut nepohnutě v jedné z nejzasmušilejších londýnských ulic, před tmavou, dlouhou zdí, hustě polepenou plakáty. Z oblaků se lilo tak, že voda proudící prostředkem ulice se rozlévala už i po chodnících a zle dorážela na nohy snílka, jehož hlava ostatně nebyla lépe chráněna.

Bůh sám ví, kde jeho duch bloudil, mohl-li Morgand deštník nad sebou nepozorovaně tak posunout, že voda z oblak se doslova lila se střechy klobouku na oblek jako houba promočený, než splynula s dravou bystřinou, tekoucí po zemi.

Robert Morgand si této nepohody nevšímal. Necítil ledovou sprchu dopadající mu na ramena, a jestliže se díval upřeně na své polobotky, vůbec si neuvědomoval, že se stávají dvěma úskalími, do nichž bije rozezlená bystřina drobnými nárazy.

Jeho pozornost byla soustředěna výhradně k tajemné práci, kterou se zabývala jeho levice. Ta byla ponořena do kapsy, nabírala, prsty propouštěla a znovu nabírala několik kusů drobných mincí, jejichž částka, jak se už několikrát přesvědčil, nepřesahovala výše třicet tři franků a čtyřicet pět centimů.

Rodem z Francie, kde ho zlý osud náhle zbavil existence, Robert Morgand přišel před půlrokem do Londýna a sehnal si tu nevýnosné místo učitele řečí a skromně se jím živil. Ale dnes přišel i o ně. To byla příčina, proč když zjistil až příliš rychle svoji hotovost, bloudil za spásnou myšlenkou ulicemi, než se nevědomky zastavil na místě, kde jsme se s ním poznali.

Co si měl počít s třiatřiceti franky v kapse, bez přátel, sám jediný v bludišti velkoměsta?

To byla opravdu těžká otázka. Tak těžká, že čím déle se s ní Robert Morgand zabýval, tím míň si troufal ji příznivě vyřešit.

Ale Robert Morgand nebyl z těch, kteří rychle pozbývají mysli. Už jeho zevnějšek o tom svědčil.

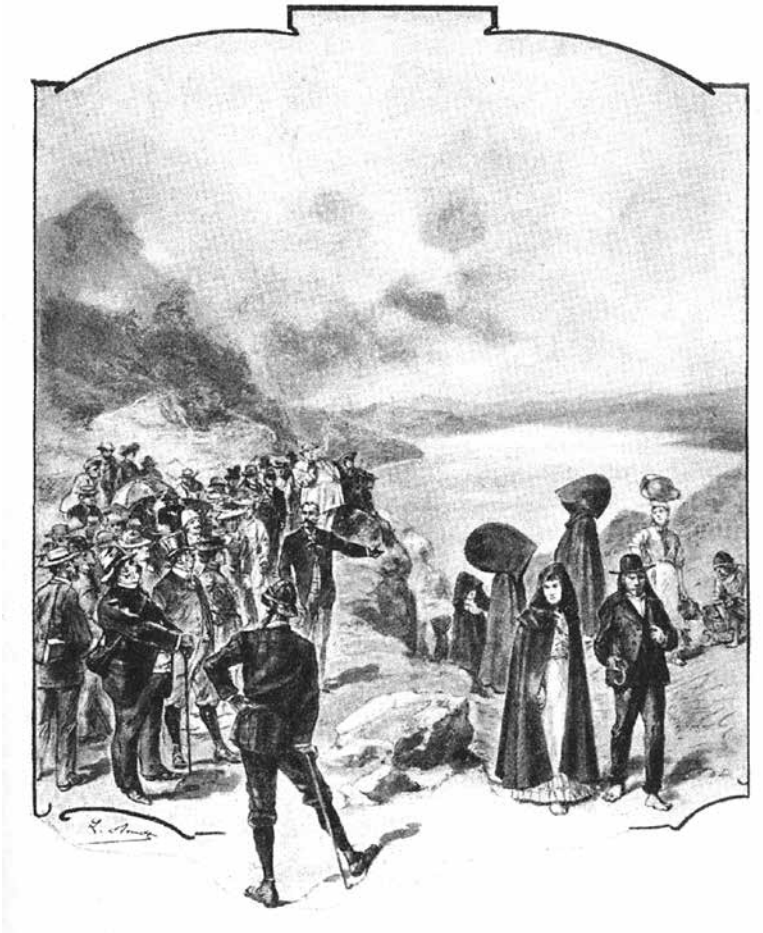
Byl to hezký muž světlé pleti, jasného čela, kaštanových vlasů, střižených po vojensku, měl dlouhý francouzský knír, který dělil pěkná ústa od zakřiveného nosu v energickou linii. Byl to ale nejen hezký muž, byl také i dobrý a přímý. – Poctivost a dobrota mu hleděla z tmavomodrých očí a jeho měkký pohled neznal jinou cestu než rovnou a čestnou.

K milé a slibné tváři se dobře hodil i zbytek jeho zevnějšku.

Široká, pěkná ramena, klenutá hruď, svalnaté končetiny, vyrovnaný pohyb, pečlivě pěstěné ruce prozrazovaly aristokratického siláka, jehož sportem otužilé tělo dýchalo svižností a silou.

Hezký, silný a dobrý mladík: to byl celkový dojem jeho zevnějšku.

Že Robert nebyl z těch, kdo se dají ranou osudu vyhodit ze sedla, už dokázal a byl vždy připraven k obraně, vždy hoden vítězství a chtěl to dokázat i napříště. Jsou ale někdy prudké srážky s osudem a nejlepšímu jezdci někdy sjede noha ze třmenu. I Robert, jestli máme zůstat při jeho obrazu, se poněkud smekl ze sedla, ale rychle se v něm zkoušel narovnat, i když ještě nevěděl, čeho se chopí.

Rozkročen, oči v zamyšlení upřené k zachmuřenému obzoru,
stál Robert Morgand…

Když si stejnou otázku bezvýsledně položil nejméně stokrát, pohlédl k oblakům, jako by se odtamtud dožadoval odpovědi. Ale z oblohy se jenom lil déšť a déšť. Teď se teprve Robert probral ze svého zamyšlení, teprve teď si všiml kaluží, v nichž stál, i tmavé dlouhé zdi, na níž byly nalepeny pestré plakáty.

Jeden z nich, velkého formátu a tlumených barev visel přímo před ním. Robert na něj upřel zrak a jen znenáhla se probíral ze svého zamyšlení a dal se mechanicky do čtení. Přečetl jej jednou, podruhé, potřetí a pořád nevěděl, co četl. Až když mu padl do očí poslední řádek, tištěný drobným písmem, oživl a dal se do čtení počtvrté. Obsah plakátu byl tento:

Cestovní kancelář Baker & Spol.
69 Newgate Street, Londýn
VELIKÝ VÝLET
ke třem souostrovím
Azory – Madeira – Kanárské ostrovy
výtečným parníkem The Traveller
o 2500 tunách a 3000 koňských silách. Kapitán: Mathews.
Odjezd z Londýna: 10. května v 7 h. večer.
Návrat do Londýna: 14. června v poledne.
Páni cestující nebudou mít kromě jízdného jiné výlohy.
K výletům nosiči a povozy. – Hotely první třídy.
*Jízdné: 78 ?**
Bližší zprávy v cestovní kanceláři: 69 Newgate Street – Londýn
Hledá se průvodce-tlumočník!

Robert přistoupil blíž a přesvědčil se, že četl správně. Ano, cestovní kancelář hledala průvodce-tlumočníka.

---

*) 78 liber šterlinků = 1.950 fr.

Rozhodl se okamžitě, že tím tlumočníkem bude sám… Jestli se ovšem bude cestovní kanceláři Baker & Spol. hodit.

Co jestli se jim nebude zamlouvat? Nebo je-li už to místo zadáno?

O první otázce nebude ovšem rozhodnuto, dokud se nepředstaví. Ve věci druhé však mu dodával naději vzhled slibného plakátu. Prozrazoval svou zánovností, že byl nalepen teprve ráno nebo nanejvýš v předvečer.

Přesto nechtěl Robert nic promeškat. Měsíc klidu, ve kterém by měl zase dostat vyklouzlé nohy do třmenů, možnost ušetřit si cestou slušný obnos – předpokládal totiž, že se mu na lodi dostane celého zaopatření – a nadto příjemná a zajímavá cesta, ne, bylo to všechno příliš svůdné, aby tím mohl Robert pohrdnout.

Pospíšil si tedy do Newgate Street. Bilo právě jedenáct, když otvíral domovní dveře čísla 69.

Předsíň a chodba, kudy ho vedl mladý muž, dělaly příznivý dojem. Vyšlapané koberce, poněkud vybledlé, ale pěkné čalounění nasvědčovaly, že Bakerova cestovní kancelář neexistuje teprve od včerejška.

Robert následoval svého průvodce a konečně vstoupil do úhledného pokoje, kde mu od širokého stolu vyšel vstříc pán.

„Mám čest mluvit s panem Bakerem?“ zeptal se Robert.

„Pan Baker není přítomen, ale ve všem ho zastupuji,“ odpověděl neznámý muž a pokynul Robertovi, aby se posadil.

„Četl jsem plakát,“ začal Robert, „jímž vaše kancelář ohlašuje hromadnou výpravu, kterou pořádá, a dočetl jsem se v něm, že hledáte tlumočníka. Přicházím, abych vám nabídl své služby.“

Zástupce ředitele si pozorně prohlížel svého hosta.

„Jaké řeči znáte?“ zeptal se po krátké odmlce.

„Francouzsky, anglicky, španělsky a portugalsky.“

Byl to hezký muž světlé pleti, jasného čela, kaštanových vlasů, střižených po vojensku, měl dlouhý francouzský knír,...

„Ovládáte je dobře?“

„Francouz jsem. Nakolik znám anglicky, můžete posoudit sám. A španělsky a portugalsky umím jako anglicky.“

„Výborně. Ale to ještě není všechno. Od svého tlumočníka žádáme, aby byl zároveň průvodce, to znamená, aby znal také země zahrnuté do naší výpravy.“

Robert chvíli váhal.

„Ano, tak tomu také rozumím,“ odpověděl potom.

„Pak přistupme k otázce platu,“ řekl ředitelův zástupce. „Nabízíme vám tři sta franků za celou cestu, opatření, byt a všechno, co s tím souvisí. Jsou vám tyto podmínky vhod?“

„Prosím,“ prohlásil Robert.

„Můžete mi předložit nějaká doporučení?“ pokračoval místoředitel.

„Jsem v Londýně bohužel příliš krátkou dobu. Ale mám tady list lorda Murphyho, který vám dá o mně informace a jenž vám zároveň vysvětlí, proč jsem nyní bez místa,“ odpověděl Robert a podával místořediteli dopis, který oplýval chválou a lichotivým posudkem.

Psaní bylo dlouhé. Vážný a přesný zástupce ředitele je však četl velmi pozorně a odvažoval takřka každé slovo. Potom zvedl hlavu s výrazem, který nepřipouštěl pochybnosti o jeho rozhodnutí.

„Kde bydlíte?“ zeptal se.

„Číslo 25, Cannon Street.“

„Promluvím o vás s panem Bakerem,“ řekl a zapsal si Robertovu adresu. „Jestli se budou informace, které si opatřím, shodovat s obsahem tohoto listu, můžete počítat s přijetím do služeb naší kanceláře.“

„Potud by tedy byla věc vyřízena?“ pravil radostně Robert.

„Ano,“ odvětil Angličan a povstal.

Robert se marně snažil, aby pronesl několik slov díků. Time is money*. Měl sotva kdy se zdvořile poručit. Když se octl na ulici, celý zářil radostí, že se mu podařilo tak snadno a rychle dosáhnout účelu své návštěvy.

*) Čas jsou peníze

II. KAPITOLA

Závody

Druhý den, 26. dubna, bylo první Robertovou starostí si znovu zaskočit k plakátu, který mu byl včera tlumočníkem Prozřetelnosti. Jemu vděčil za tuto cestu.

Snadno našel ulici i dlouhou černou zeď i místo, na kterém stál v lijáku, ale co těžko poznával, byl samotný plakát. Podržel si jenom stejný formát, jinak bylo všechno jinačí. Jeho včerejší tlumené barvy dnes křičely, jeho včerejší šedivý podklad se změnil v modrou, jeho černá písmena v nachově červená. Bakerova cestovní kancelář jej nahradila patrně novým, když jeho poslední poznámka přijetím Robertovy nabídky se stala bezúčelnou.

Aby se přesvědčil o správnosti své domněnky, Robert přistoupil blíž a hleděl do posledních řádků. Ale překvapením div neuskočil.

Poslední poznámka byla opravdu změněna. Oznamovala totiž, že pro výpravu byl získán průvodce-tlumočník mluvící všemi jazyky.

„Všemi jazyky!“ zvolal Robert. „O tom jsem se přece slůvkem nezmínil!“

Nový objev ho však zdržel od dalších projevů nelibosti. Když se podíval k hlavě plakátu, všiml si, že tam jméno Baker & Spol. bylo nahrazeno jinou společností.

„Cestovní kancelář Thompson & Spol.,“ četl Robert udiveně. Poznával, že nová zmínka o tlumočníkovi se netýká jeho.

Teď už bylo snadné rozluštit záhadu. Jestli mu byla na chvíli záhadou, stalo se tak proto, že křiklavé barvy zvolené Thompsonem se vnucovaly očím na úkor svého okolí. Těsně vedle nového oznámení dosud visel Bakerův plakát.

„Ach, tak je to,“ pravil Robert jako na vysvětlenou a obrátil se znovu k nápadnému plakátu. „Ale že jsem si ho včera nevšiml? A když jsou dva plakáty, budou to také dvě cesty?“

Kvapné srovnání mu dávalo na otázku hned odpověď. Kromě jména společnosti, jména lodi a kapitána bylo na obou plakátech všechno stejné: výtečný parník The *Traveller* byl nahrazen neméně výtečným parníkem The *Seamew* a výborný kapitán Mathews neméně výborným kapitánem Pipem; to byl celý rozdíl. V ostatním se oba plakáty shodovaly na slovo.

Šlo tedy zřejmě o dvě cesty, které byly pořádané dvěma různými společnostmi.

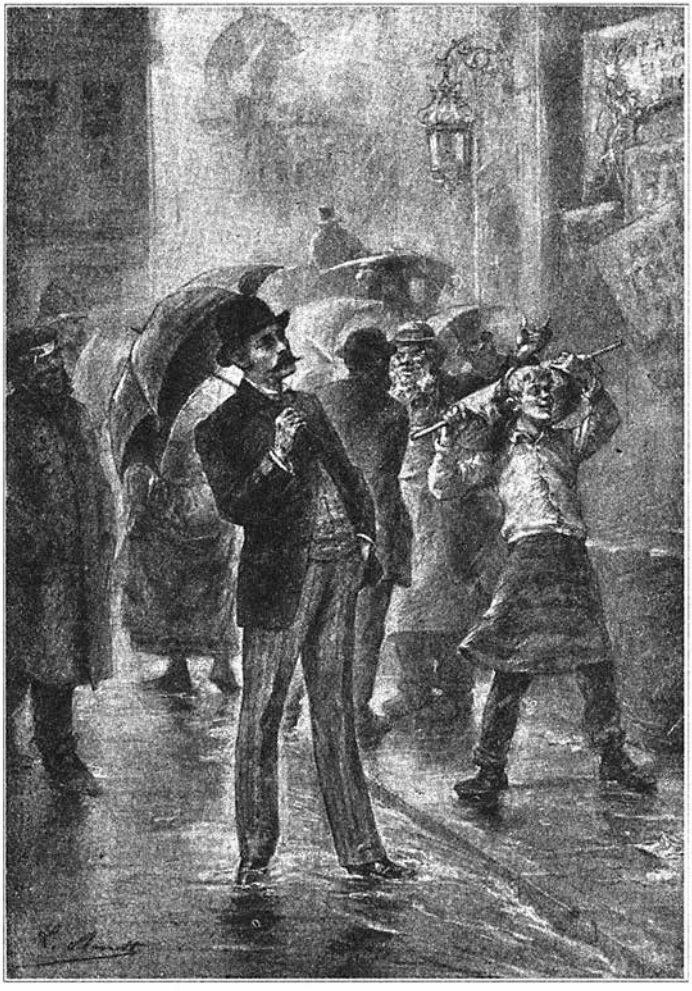
„To je podivné,“ myslel si Robert a zmocnilo se ho náhlé znepokojení. Proč, sám nevěděl.

Ale jeho obavy stouply tím víc, když si všiml čtvrté a poslední změny.

Zatímco Baker & Spol. žádala na svých účastnících 78 liber šterlinků, spokojila se Thompsonova cestovní kancelář 76 librami. Co když nepatrný rozdíl dvou liber bude v očích mnohých lidí dost velký, aby strhl vážky na Thompsonovu stranu? Jak vidíme, Robert se již ztotožňoval se zájmy svých pánů.

Ztotožňoval se s nimi opravdu tak, že, podléhaje svým sympatiím, vyhledal oba plakátové blížence znovu. Tentokrát mohl být úplně spokojen: Baker zvedl jemu hozenou rukavici.

Jeho bývalý skromný plakát byl nahrazen novým, ještě křiklavějším, než byl plakát soutěžící společnosti. V otázce ceny byl Thompson nejen dohoněn, ale i předstižen. Baker

...Robert přistoupil blíž a hleděl do posledních řádků.

oznamoval městu a světu, že snížil jízdné z cesty ke třem souostrovím na 75 liber šterlinků!

Poněkud uklidněn se Robert uložil večer k spánku. Jestli je tím zápas ukončen, nebylo vůbec jisté. Co když nezůstane Thompson & Spol. Bakerovi dlužna odpověď a sníží znovu svůj tarif pod cenu stanovenou Bakerem?

Druhý den se přesvědčil, že jeho obavy nebyly bezdůvodné. Od osmé hodiny ranní přetínala bílá páska křížem Thompsonův plakát a oznamovala stručnými slovy:

Jízdné se vším všudy: 74 liber šterlinků!

Tato nová sleva Roberta už tolik neznepokojovala. Jestli se Baker pustil do boje, nebylo pochyb, že se ho hned tak nevzdá. Robert, který od té chvíle pečlivě sledoval plakát, hádal správně. Bílé pásky byly za jediný den několikrát vystřídány, staré přelepeny novými.

V půl jedenácté Bakerova cestovní kancelář snížila jízdné na 73 liber šterlinků, ve čtvrt na jednu Thompson na 72; v jednu hodinu čtyřicet minut ujišťoval Baker, že obnos sedmdesát a jedna libra postačí k pokrytí všech cestovních výloh, ve tři hodiny Thompson prohlašoval, že bude stačit sedmdesát.

Kolemjdoucí, které tyto závody ve slevách bavily, začali se o zápas zajímat. Zastavovali se na okamžik, prohlíželi si, co která z obou cestovních kanceláří už slevila, smáli se a odcházeli.

Zatím v bitvě, ve které se úporně pokračovalo, střídal se útok s obranou. Den skončil zase vítězstvím Bakerovy cestovní kanceláře, jejíž požadavek za cestu se seschl na pouhých 67 liber šterlinků.

Zápasu si všimly i denní listy a posuzovaly jej z různých hledisek. Times káraly cestovní kancelář Thompson & Spol., že vyvolala tuto divošskou válku. Pall Mali Gazette však s Daily

Chronicle stranily Thompsonovi a úplně schvalovaly jeho počínání. Copak nemá z těchto vzájemných slev, způsobených soutěží, prospěch koneckonců obecenstvo?

Reklama to byla určitě výborná, zvlášť ta z obou cestovních kanceláří, která v zápase udrží vrch. Bylo to již patrné ráno 28. dubna. Toho dne stály už před plakáty nepřetržitě početné skupiny lidí, velmi vtipkující o tomto převráceném přihazování.

Zápas byl veden s ještě větším ohněm a s větší neústupností než předcházející den. Dnes neminula ani hodina, aby jedna kancelář netrumfla druhou, takže vrstva na sebe nalepených bílých pásek již nabývala úctyhodné tloušťky.

V poledne se mohla s vítězným vědomím posadit k snídani Bakerova cestovní kancelář. Podle její nabídky bylo možné vykonat cestu k souostrovím už za pouhou šedesát a jednu libru.

„Ó, to počkám se svým lístkem, až bude za guineu*," vtipkoval učedník před plakátem. „Račte vzít na vědomí moji adresu: 175 White Chapel, Toby Langher… Esquire!**" dodal, nadýmaje se.

Zástup se dal do hlasitého smíchu. Byl to jen vtip, ale lidé světa lépe znalí než tento londýnský uličník věděli, že i tak veliké snížení ceny není vyloučeno. Podobné případy se již staly několikrát. Ještě byla v dobré paměti úporná soutěž amerických drah Lake Shore a Nickel Plate a zvláště vášnivý boj Trunk Linií, za něhož soutěžící společnosti snížily jízdné za 1 700 kilometrů z New Yorku do Saint Louis na jediný dolar!

Když se v poledne s vítězným vědomím mohla za stůl posadit Bakerova cestovní kancelář, mohl se večer na lůžko vítězně

*) Drobnější britská mince

**) Titul, který se uděluje rytířům, královským úředníkům a intelektuálům

zase položit Thompson. Ale za jakou cenu! Společné výpravy se mohl účastnit už i ten, kdo vládl hotovostí 56 liber šterlinků!

Když Thompsonova kancelář oznámila tuto novou slevu, bylo teprve pět hodin odpoledne. Baker tedy ještě měl kdy odpovědět. Ale neučinil to. Unavený jednotvárným zápasem, se nejspíš připravoval, aby zasadil svému protivníkovi rozhodnou ránu.

Tak rozuměl oddechu svého šéfa aspoň Robert, jehož zájem o tento nový způsob dostihů rostl hodinu od hodiny.

Události mu daly za pravdu. Když ráno 29. dubna přišel k plakátům, sluhové Bakerovy cestovní kanceláře lepili zrovna poslední proužek. Útok byl tentokrát silný, Baker slevil najednou celých šest liber šterlinků, takže úhrnná cena nyní činila už jen 50 liber. Thompson & Spol. měli být patrně rázem rozdrceni. Z té ceny nemohli rozumně slevit už ani šilink.

A opravdu celý den nepřítel neprojevil známky života. Robert pokládal vítězství už za dobyté.

Ale 30. dubna ho očekávalo velice mrzuté překvapení. Za noci byl Thompsonův plakát stržen a nahrazen úplně novým, jehož barvy přímo oslňovaly. A na plakátech velkého mapového formátu se skvěla ohromnými písmeny slova:

Jízdné se vším všudy 40 liber

Jestli chtěl Baker Thompsona rozdrtit, rozmačkal teď Thompson Bakera. A nadobro!

40 liber za třicetisedmidenní cestu, to byla míra, pod níž už nebylo možné sestoupit. Bakerova cestovní kancelář to také neudělala, alespoň ne téhož dne.

Robert dosud doufal. Očekával zítra jeden z vražedných útoků, kterým se v rozhodné chvíli vyhrávají bitvy. Ale list, který večer obdržel, ho té naděje zbavil.

Byl stručný. Neudával příčinu a prostě ho zval na zítřek, 1. května, v devět hodin, do Bakerovy kanceláře. Protože věděl, co se stalo, nesliboval si Robert od ohlášené schůzky nic dobrého.

Rozumí se, že se dostavil přesně v naznačenou hodinu.

„Obdržel jsem list…“ začínal a obracel se k ředitelovu zástupci, který ho přijímal už podruhé.

Angličan ho přerušil. Nemiloval zbytečná slova.

„Ano! Ano! Chtěl jsem vás pouze uvědomit, že jsme od zamýšlené cesty ke třem souostrovím upustili.“

„Není možné!“ odvětil Robert překvapen klidem, s jakým mu místoředitel svou novinu sděloval.

„Ano. A jestli jste si všiml několika plakátů…“

„Samozřejmě,“ přerušil ho Robert.

„Pak jistě pochopíte, že na naší cestě nemůžeme trvat. Při jízdném čtyřiceti liber šterlinků se musí napálit buď kancelář, nebo cestující. Pravděpodobně však oba. Pořádat výpravu za těchto podmínek může jen šprýmař nebo blázen. Nic třetího není možné.“

„A proč to může udělat Thompsonovo zprostředkovatelství?“ namítl Robert.

„Thompsonovo zprostředkovatelství,“ odvětil důrazně ředitelův zástupce, „je řízeno buďto šprýmařem, který dělá hlouposti, nebo hlupákem, který dělá šprýmy. Máte na vybranou.“

Robert se rozesmál.

„A co vaši cestující?“ připomněl ještě.

„Těm jsme jejich zálohy již vrátili poštou, dvojnásobné, aby byli odškodněni úplně. Za stejným účelem jsem vás poprosil, abyste se k nám dostavil.“

Robert však odškodném nežádal. Dostat plat za vykonanou práci, není nic přirozenějšího. Ale těžit z nesnází, do kterých se společnost dostala bez vlastní viny, mu bylo proti mysli.

„Výborné! Bude to nádherná cesta, pane!“

„To je od vás velmi hezké," prohlásil místoředitel prostě a upustil od dalšího naléhání. „Dám vám za to náhradou dobrou radu."

„Ta by byla?"

„Abyste se představil cestovní kanceláři Thompson & Spol. a nabídl jí služby, které jste chtěl konat pro nás. Dovoluji vám prozradit i to, že přicházíte od nás."

„Vaše rada bohužel přichází pozdě. Místo je už zadáno."

„Ach! Už? Jak to víte?"

„Z plakátu. Thompsonova kancelář ohlašuje tlumočníka, se kterým bych se nemohl měřit."

„Tedy jenom z plakátu?"

„Ano."

„Pak to přece zkuste – a uvidíte," končil ředitelův zástupce a vstával.

Zklamaný ve svých nadějích, vyšel Robert na ulici. Místo, sotva zachycené, mu unikalo. Jako před několika dny, zase se toulal bez cíle po chodnících. Aby se zachoval podle rady Bakerovy cestovní kanceláře, co s tím? Jaká je pravděpodobnost, že místo není dosud zadáno? Protože to místoředitel řekl? Ale na druhé straně nebylo snad rozumné zkusit všechno?

Nevěděl, jak by se měl rozhodnout, chodil nazdařbůh a dal se vést náhodou. Toho dne mu však bylo nebe zvlášť příznivé; na blízké věži právě tlouklo deset, když si Robert povšiml, že stojí před kanceláří Thompson & Spol.

Téměř si byl jistý, že činí marný pokus; ale přece se odhodlal vstoupit. Otevřel dveře a vešel z ulice přímo do velikého sálu, v jehož středu stála v půlkruhu řada zásuvných oken. Bylo jich asi patnáct. Otevřeno bylo jenom jediné a jím bylo vidět úředníka. V prostoru vyhrazeném pro veřejnost se procházel velikými kroky muž, který studoval a poznámkami opatřoval nějaké předběžné oznámení. Ruce měl plné prstenů, na břichu

se mu houpal zlatý řetěz s mnoha přívěsky, které zvonily, kdykoliv nevelký, tělnatý člověk učinil krok. Hlavu buď skláněl k papíru, nebo zvedal ke stropu, jako by očekával shora nějaké vnuknutí. Všechny jeho pohyby byly neklidné. Patrně náležel k onomu druhu lidí, kteří jsou stále rozčilení a jež netěší život, když není zpříjemněn stálým vzrušením a spletitými nesnázemi.

Nejvíc překvapovalo, že to byl Angličan. Soudě z jeho tělnatosti, z jeho snědé pleti, z jeho kníru, černého jako inkoust, z jeho celkového neklidného vzezření a nacházejícího se ve stálém spěchu, byl bys chtěl přísahat, že máš před sebou nějakou italskou „Excellenci", která je v Itálii tak snadno dostupná. I podrobnosti potvrzovaly tento celkový dojem. Usměvavé oči, ohrnutý nos, čelo zapadlé pod nakadeřenými vlasy, vše prozrazovalo vybranost a vkus poněkud vulgární jakosti.

Neznámý spatřil Roberta, ustal ve čtení, pospíšil mu vstříc, zahrnul ho velmi zdvořilými pozdravy a spustil bez okolků:

„Můžeme mít čest vám něčím posloužit, vzácný pane?"

Robert neměl kdy odpovědět, protože neznámý jedním dechem dodal:

„Nepochybně jde o naši cestu ke třem souostrovím?"

„Ano," odvětil Robert, „ale…"

„Výborně! Bude to nádherná cesta, pane!" vpadl mu neznámý znovu do řeči. „A k tomu ke všemu jedna z nejlacinějších na světě. Račte se podívat na mapu, tady, prosím, na stěně a všimněte si těch vzdáleností. A kolik že za to žádáme? Dvě stě liber? Snad sto padesát? Sto? Bůh uchovej! Se vším všudy směšný pakatel čtyřiceti liber. Strava výtečné jakosti, parník a kajuty v něm nejvýš pohodlné, k výletům vozy a nosiči, pro pobyt na pevnině hotely první třídy."

Mluvčí věrně opakoval slova plakátu.

Marně se pokoušel Robert zastavit příval řinoucích se slov. Zastavte rychlík ujíždějící plnou parou!

„Ano… Ano… Podrobnosti asi znáte z plakátu? A zajisté, že jste si také všiml, jaký urputný boj jsme museli podstoupit. Slavný boj, pane, vítězný!“

Takovým způsobem tu mohl Robert prostát několik hodin. Netrpělivě tomu zkusil udělat konec.

„Mohl bych mluvit s panem Thompsonem?“ řekl suše.

„Thompson stojí před vámi a je k vašim službám,“ odpověděl výmluvný majitel cestovní kanceláře.

„Byl byste tak laskav a řekl mi, jestli je pravda, co mi bylo sděleno, a to jestli už máte pro tuto cestu tlumočníka?“

„Ovšemže máme!“ zvolal Thompson. „Pochybujete snad o tom? Copak je možné podniknout tak dalekou cestu bez tlumočníka? A jakého tlumočníka, pane! Výtečníka, zběhlého ve všech řečech!“

„Pak mi nezbývá, než prosit za prominutí, že jsem vyrušoval.“ – „Jak to?“ otázal se Thompson užasle.

„Přišel jsem za tím účelem, abych se vám za tlumočníka nabídl. Jestli je však to místo již zadáno…“

Robert se uklonil a obrátil se ke dveřím. Ale nedostihl je. Thompson se pustil za ním a zadržel ho:

„Ach, proto jste přišel!… Tak proč jste to neřekl hned, má ty dobroto!… Jaký vy jste divný člověk!… Prosím, abyste šel za mnou!“

„Proč?“ namítl Robert.

Thompson však naléhal:

„Jen pojďte, pojďte!“

Robert se dal zavést do prvního poschodí, do kanceláře, jejíž velmi skromné zařízení se nápadně odlišovalo od křiklavého přepychu v přízemí. Kromě odřeného mahagonového stolu a šesti slaměných židlí tam nebyl jiný nábytek.

Thompson se posadil a nabídl místo i Robertovi.

„Teď, když jsme sami," řekl, „přiznávám se vám bez obalu, že tlumočníka ještě nemáme."

„Ale před pěti minutami jste tvrdil," namítl Robert, „že..

„Oh!" odvětil Thompson, „před pěti minutami jsem vás měl za svého klienta. To byla jiná…"

A Thompson se dal do tak srdečného smíchu, že do něho strhl i Roberta.

„Místo je ještě volné. Ale především, jestli máte doporučení?"

„Ty myslím nebudete žádat, když vám sdělím, že ještě před hodinou jsem tento úřad zastával v cestovní kanceláři Baker & Spol."

„Vy přicházíte od Bakera!" zvolal Thompson.

Robertovi nezbylo nic jiného, než na Thompsonovo naléhání podrobně a popořádku vypravovat, jak se věci přihodily.

Thompson jásal. Vyfouknout svému soupeři tlumočníka, to už byl vrchol všeho! Smál se, pleskal do kolenou, vstával, zase si sedal, ale dlouho sedět nevydržel. „To je dokonalé! Skvostné! Čertovsky povedené!" liboval si.

„Jestli je to tak," pokračoval, když se poněkud utišil, „pak se snadno dohodneme. Ale povězte mi ještě, čímpak jste se zaměstnával, než jste vstoupil do služeb ubohého Bakera?"

„Byl jsem profesorem," odvětil Robert. „Učil jsem svému mateřskému jazyku."

„Kterému?" otázal se Thompson.

„Francouzskému."

„Dobře!" odvětil Thompson. „A znáte také jiné jazyky?"

„Všechny jako váš výtečný tlumočník neznám," smál se Robert. „Ale vedle francouzštiny znám, jak vidíte, anglicky a kromě toho mluvím ještě španělsky a portugalsky. Víc neumím."

„To je znamenité!“ zvolal Thompson, který neuměl víc než anglicky, a to špatně.

„Jestli vám to stačí, byli bychom po této stránce hotovi,“ pravil Robert.

Thompson porozuměl.

„Teď si promluvme ještě o platu. Nebude se vám zdát neskromné, když se zeptám, co vám nabízel Baker?“

„Vůbec ne,“ odpověděl Robert. „Úhrnem tři sta franků se vším opatřením.“

Thompson začal být náhle roztržitý.

„Ano, ano,“ bručel, „tři sta franků, to není mnoho!“

Povstal a dodal důrazněji:

„Ne, to opravdu není mnoho.“

Hned ale zase usedl a pohroužil se do pozorování jednoho ze svých prstenů.

„Pro nás, kteří jsme zašli ve slevách do nejkrajnější možnosti, k nejzazším hranicím, rozumějte mi dobře, pro nás by to však bylo přece jen trochu mnoho.“

„Chcete říci, abych také slevil?“ otázal se Robert.

„Tak asi!…“ šeptal Thompson nejistě. „Jen něco málo…“

„Kolik například?“ ptal se Robert.

Thompson povstal a chodil chvíli po pokoji:

„Nechám to na vaší dobré vůli, milý pane,“ pravil. „Byl jste svědkem našeho tuhého zápasu s mizerným Bakerem, který nám způsobil tak veliké škody, že…“

„Že?“ pobízel ho netrpělivý Robert ke stručnějšímu způsobu hovoru.

„Že jsme byli nuceni slevit polovičku z původní ceny. Není to pravda, vzácný pane? Tak pravda, jako že dvakrát dvě jsou čtyři. Jestli máme unést tuto oběť, je nutné, aby i naši spolupracovníci nám pomohli, aby se dali povzbudit naším příkladem, aby nás napodobili…“

„A aby zmenšili své požadavky také o padesát procent," dokončil Robert za Thompsona větu. Thompson jen kývnutím naznačil, že mu bylo správně rozuměno.

Robert Morgand se zachmuřil. Ale Thompson se postavil před něho a popustil zase uzdu své výmluvnosti.

„Ve věcech všeobecného zájmu se sluší umět obětovat. A tady přece jde o obecný zájem. Nabídnout za babku cestu kdysi tak nákladnou, učinit přístupnou nejširším vrstvám zábavu, kdysi vyhrazenou jen privilegovaným, není to dost? Jde tu v první řadě o otázku filantropickou, k níž, u kozla, dobré srdce nemůže zůstat přece lhostejné a chladné."

Lhostejným Robert k této mnohomluvnosti byl. Chvíli přemýšlel, a jestli se odhodlal povolit, učinil to ne bez zralého uvážení.

Thompson se mu za to odvděčil vřelým stisknutím ruky.

„Tedy platí, sto padesát franků."

Robert se vrátil domů celkem spokojeně. I když musel vzít zavděk pouhou polovičkou platu, cesta se proto nestávala méně příjemnou a pro muže Robertova nejistého postavení méně výhodnou. Jen jedné věci se ještě bál. Aby se nevynořila nová, třetí konkurenční cestovní kancelář a za ní čtvrtá. Kdo mohl zaručit, že se nerozpoutá nový boj?

Na jaký až směšně nepatrný obnos by se pak seschl tlumočníkův honorář?

III. KAPITOLA

V mlze

Naštěstí se nic takového nestalo a bez jakékoliv rušivé příhody se dostavil 10. květen.

Když Morgand toho dne vstupoval na loď, lodníci ji teprve otáčeli k pohyblivému můstku, odkud měla večer vyplout směrem na moře. Robert přišel úmyslně dřív, ale sotva se rozhlédl po palubě, poznal zbytečnost této horlivosti. Nebylo na ní dosud vidět jediného cestujícího.

Nechal si zanést zavazadla do kabiny číslo 18, která mu byla přidělena už v Thompsonově kanceláři, a Robert využil volné chvíle, aby se kolem sebe porozhlédl.

Muž s trojnásobným zlatým prýmkem na čepici, patrně kapitán Pip, přecházel po můstku od levoboku lodi k pravému a zahryzával se stejně horlivě do svého šedivého vousu jako do své cigarety. Byl malé postavy, nohou jako jezevčík zakřivených, tváře poněkud drsné, ale sympatické. Dokonalá ukázka „mořského vlka“, nebo aspoň jedna z četných odrůd tohoto druhu lidské fauny.

Lodníci rovnali na palubě nepořádek způsobený otáčením lodi k nábřeží, navinovali lana a připravovali parník k odjezdu.

Když tato práce byla skončena, kapitán sestoupil z můstku a vešel do své kabiny. Vrchní kormidelník následoval jeho

příkladu a také ostatní mužstvo zmizelo v podpalubí. Jediný poručík, který přivítal Roberta při jeho vstupu na loď, zůstal na vyvýšené lodní zádi. Na opuštěné palubě vládlo ticho.

Robert neměl co na práci, a aby ukrátil čas, dal se do podrobné prohlídky lodi.

Vpředu byly kabiny mužstva, kuchyně a místnost pro kotvy, řetězy a lana. Uprostřed byly stroje a za nimi prostor vyhrazený pro cestující.

Tady v mezipalubí, mezi stroji a lodní zádí se k sobě řadilo asi sedmdesát kabin, z nichž jedna, o nic lepší a o nic horší než ostatní, byla vykázána Robertovi.

Pod těmito kabinami vládl správce stolu ve svém království, totiž ve spižírně, nad níž mezi vlastní palubou a takzvaným spardeckem* byla umístěna prostorná a nádherně zařízená jídelna. Po celé její délce stál stůl, zadním stožárem rozdělený na dvě části, a ke stěnám byly přistaveny vejčitě se sbíhající pohovky.

Četnými okny osvětlovaná jídelna ústila do křížové chodby, do níž z kabin vedlo schodiště. Napříč této chodby odbočovaly východy k oběma lodním bokům, kdežto podélná chodba před svým vyústěním na palubě vedla do kuřárny a čítárny, ležící proti sobě a za nimi, po pravé straně, k prostorné kapitánově kabině a po levé ke skromnějším kabinám kormidelníka a námořního poručíka. Oba důstojníci proto mohli odtud přehlédnout celý předek paluby.

Když Robert skončil svoji prohlídku, vystoupil na svrchní palubu právě ve chvíli, kdy z dálky odbíjelo na věži pět hodin.

Venku se zatím nepříznivě měnilo počasí. Průhledná mlha totiž houstla pozvolna tak, že linie domů a nábřeží, obrysy nosičů a konce obou stožárů se v ní neurčitě ztrácely.

---

*) Svrchní, vyvýšená paluba

Ticho, které na lodi vládlo, nebylo dosud ničím rušeno. Jen kouř vycházející z komína prozrazoval, že na lodi všechen život nevymřel.

Robert se posadil na lavici na přední části paluby, opřel se o zábradlí, hleděl před sebe a čekal.

Za chvíli na loď vstoupil Thompson a pokynul Robertovi přátelským pozdravem; přecházel rychle po palubě a upíral oči k obloze.

Mlha totiž houstla tak, že ohrožovala odjezd lodi. Domy nebylo už vidět a po nábřeží pobíhaly jen pouhé stíny. Stožáry sousedních lodí byly také sotva patrné a tiše plynoucí Temže se téměř ztrácela ve žlutavé mlze. Všechen vzduch byl vlhkostí tak prosáklý, že plíce dýchaly takřka vodu.

Robert se zachvěl chladem a všiml si, že je celý provlhlý. Sestoupil proto do své kabiny, oblékl se do nepromokavého pláště a, opatřen proti padající mlze, vrátil se na své pozorovací stanoviště.

Kolem šesté hodiny vyšli z ústřední chodby čtyři stewardi* a posadili se na lavičku před kormidelníkovou kabinou, vyčkávajíce příchodu svých příštích pánů.

Bylo už půl sedmé, když se na lodi objevil první předplacený účastník výpravy. Robert se tak aspoň domníval, protože spatřil, že Thompson hbitě vyskočil a zmizel jako odčarován mlhou. Také mezi sluhy nastal ruch a několik hlasů se ozvalo a několik neurčitých postav se mihlo dole pod schůdky svrchní paluby.

Jako by byl první dal znamení k nastupování. Od té chvíle se nepřestávali noví cestující trousit a jako člunek běhal Thompson mezi salonem a vchodem a mezi vchodem a salonem. Vykazoval účastníkům, kteří šli v patách za ním, místa. Zda to

*) Lodní správci kajut

byli muži, nebo ženy, či děti? Bylo to těžké usoudit. Přicházeli v mlze a odcházeli jako neurčité přízraky, jimž Robert neviděl do tváře.

Neslušelo se ale, aby se přitočil k Thompsonovi a pomáhal mu a hned teď zahájil úkol tlumočníka? Robert se k tomu nemohl odhodlat. Jako náhlá nemoc na něho ulehla zvláštní tesknota a sevřela mu srdce. Sám nevěděl proč a také o tom nepřemýšlel. Nejspíš to byla mlha, která mu tak ochromovala duši. Jako stěny žaláře ho dusil a škrtil její neprůhledný mrak.

Robert seděl nehybně, stísněný svou samotou, zatímco z paluby, z nábřeží, z celého Londýna jako sen k němu pronikalo neustálé chvění života, života neviditelných bytostí, s nimiž neměl a nebude mít nikdy nic společného.

Loď zatím procitla. Ze salonu zářila mlhou světla a paluba se pozvolna plnila ruchem. Bylo slyšet lidi dotazující se po kabinách, ale nebylo je vidět. Také lodníci se míhali jen jako stíny.

V sedm hodin si hlučný hlas poroučel v restauraci grog. A za několik okamžiků nato, po krátké pomlce se ozvalo zdola, z paluby, suchým a velkopanským hlasem:

„Myslím, že jsem vás už žádal, abyste dal pozor!“

Robert se nachýlil a hleděl na palubu. Zahlédl tam tenký, dlouhý stín a za ním dva jiné, sotva patrné, snad stíny dvou žen.

Náhodou se roztrhla mlha, ale za okamžik ustoupila ještě hustšímu mraku. Ale ten okamžik stačil, aby Robert určitě rozpoznal muže a tři ženy rychle přicházející pod Thompsonovým vedením a za nimi čtyři lodníky nesoucí zavazadla.

Robert se sklonil ještě níž. Ale mlhová záclona se zase zavřela a neznámí v ní zmizeli.

Nachýlen polovičkou těla přes pažení, s očima široce rozevřenýma se Robert zadíval do šedé mlhy. Na lodi nebyl jediný člověk, pro kterého něco znamenal.

A čím jim bude zítra? Tak něčím jako dočasným sluhou. Člověkem, který se domluvil s kočím o jízdném a vůz neplatí. Člověkem, jenž má pronajatý pokoj a neobývá ho. Nějak se hanbil a v této chvíli trpce litoval svého rozhodnutí.

Stmívalo se a s tmou přibývalo teskné nálady. Světla na lodi nepronikala mlhou a zůstávala stejně neviditelná jako světla Londýna. Ve vzduchu, jako do vlhké bavlny zabaleném, zmíral i hluk ohromného města, které se už ukládalo ke spánku.

Tu se náhle blízko vchodu ozval hlas z mlhy:

„Ábele!“

Druhý se ozval po něm a hned potom volaly oba současně:

„Ábele!… Ábele!… Ábele!…“

Následoval šum a hluk. Čtyři hlasy splývaly ve výkřiky úzkosti a ustrašení.

Také hřmotný muž, který proběhl mimo Roberta a zavadil o něho, opětovně křičel:

„Ábele!… Ábele!…“

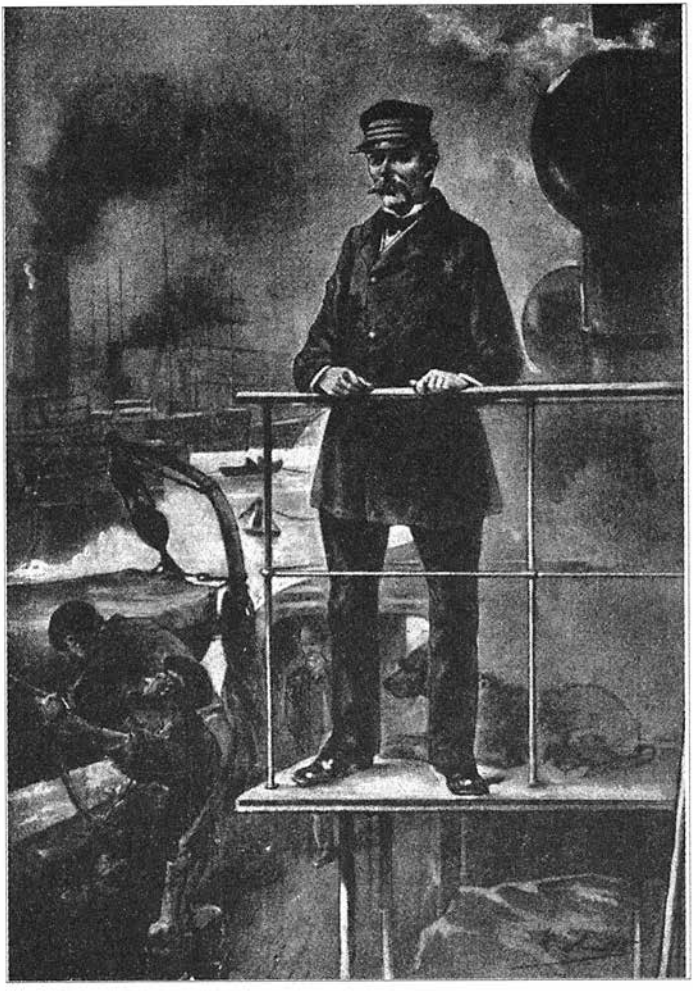
A jeho ustrašený hlas znějící tak směšně, prozrazoval tolik bezradné nemotornosti, že se Robert neubránil úsměvu. „Také jeden z tvých pánů,“ pomyslel si.

Ostatně křik netrval dlouho; jen se ozval ještě mladý hlásek, usedavé vzlyky a slova hřmotného muže:

„Tady je!… Už ho mám!“

Pak následoval jen šumot, způsobený lidskými kroky, a znenáhla se menšil. Proud nových příchozích slábl, až docela přestal. Poslední, Thompson se mihl na okamžik ve světle chodby a zmizel za dveřmi salonu. Robert zůstával na svém místě. Nikdo ho nepotřeboval, nikdo se o něho nezajímal.

O půl osmé námořníci vylezli na provazový žebřík hlavního stožáru a na svrchní lanoví a zavěsili tam poziční světla, zelené na pravou stranu k zádi a červené na levý bok. Bílé světlo

A hned potom se nočním tichem ozval hlas z můstku:

na předním laně hořelo jistě také, ale nebylo ho vidět. Všechno bylo připraveno k odjezdu. Jen jestli ho neznemožní houstnoucí mlha.

To se ale nemělo stát.

Deset minut před osmou hodinou totiž v krátkých poryvech zavál ostrý vítr. Jeho působením mraky zhoustly a drobný déšť, který z nich padal, brzy mlhu rozptýlil tak, že v jasnícím se vzduchu se ukázala i světla. Ještě mdlá, zastřená, ale přece už patrná.

Na horní palubě se objevil muž. Zlaté prýmky se na něm leskly. To kapitán vystupoval hřmotným krokem na můstek.

A hned potom se nočním tichem ozval hlas z můstku:

„Všechno mužstvo na palubu! Připravte se k odplutí!“

Ozvaly se spěšné kroky námořníků pospíchajících na stanoviště. Dva se zastavili přímo pod Robertem, připraveni na první znamení uvolnit tam uvázané lano.

Hlas zněl znova otázkou:

„Stroj je vyzkoušen?“

Vzápětí otřáslo temné dunění lodí, unikala pára, několikrát se otočil šroub a z podpalubí zněla odpověď:

„Hotovo!“

Kapitán pak velel:

„Pravý bok vpředu uvolněte!“

„Pravý bok vpředu uvolněte!“ opakoval vrchní kormidelník na svém stanovišti u kotevního rumpálu.

Lano padalo hlučně do vody.

„Zpáteční páru!“ velel kapitán.

„Zpáteční páru!“ ozývalo se od stroje.

„Dost!“

Na chvíli bylo ticho.

„Uvolněte pravý bok vzadu!… Kupředu, zvolna!“

Loď se zachvěla. Stroj byl uveden do pohybu.

Ale brzo se zastavil ještě jednou a člun, který uvolnil konce vazáku na nábřeží, se vracel k parníku, jenž se dával znovu do pohybu.

„Vytáhněte člun!“ bylo slyšet kormidelníkův hlas.

Vrzaly a rachotily kladky tlukoucí do paluby. Námořníci se chopili lan, a aby stejnoměrně zatahovali, začali zpívat:

Má dvě dívčiny, nic hezčího nad ně!
Goth boy fallod! Goth boy fallod!
Má dvě dívčiny, nic hezčího nad ně! Vzhůru!
Vzhůru do Mexika-a-a a!

„Rychleji!“ pobízel kapitán.

„Rychleji!“ opakoval strojník.

Parník minul poslední lodi kotvící na řece a měl volnou cestu.

„Kupředu!“ velel kapitán.

„Kupředu!“ ozývalo se ozvěnou zespodu lodi.

Lodní šroub se otáčel rychleji, voda se čeřila, parník se dával do pohybu, cesta začínala.

Robert stále opíral hlavu o vztažené rámě. Pohroužen do své rostoucí tesknoty, nepozoroval, že se důkladně rozpršelo.

Před očima mu vyvstávala celá minulost. Matka, kterou si jen nejasně představoval, vysoká škola, v níž se cítil tak šťastně, otec, bohužel… Pak neštěstí, které podkopalo jeho existenci… Kdyby mu před lety někdo řekl, že jednou sám, bez přátel, bez prostředků, jako tlumočník se bude vydávat na cestu, která začíná v pochmurné mlze, mracích a dešti a předpovídá snad i neméně pochmurný konec…

Jak dlouho prodlel v tomto pokleslém přemýšlení? Sám nevěděl. Probral se z něho, až když křik, hlomoz a klení se za ním ozvalo a dupot těžkých bot na palubě. Co je to? V hluku

zaskřípalo železo o železo a na předku lodi se mihl shluk lidí, který zmizel na chvilku ve tmě.

V oknech se ukazovaly poděšené tváře, paluba se plnila ustrašenými cestujícími. Do zmatku se ozval konejšivý hlas kapitána. Nic prý to není.

„Pro tentokrát," pravil Robert sám k sobě, vraceje se z paluby, která se znenáhla zase vyprázdnila, a usedl na své dřívější místo.

Počasí se znova změnilo. Déšť, jenž přibýval, rázem ustal. Mračna se rozprchla, na nebi se zatřpytily hvězdy a ve tmě bylo těžké rozeznat nízké břehy řeky.

Robert se podíval na hodinky. Bylo čtvrt na deset.

Světla Greenwiche již dávno zmizela v dálce. Přes záď lodi byla ještě patrná světla Woolwiche a na obzoru nad Stonemessem se objevovala slabá zář. V deset hodin projeli mezi světly Tilburynessu a za dvacet minut později obepluli dopředu posunutý Coalhouse.

Robert si všiml teprve teď, že není na svrchní palubě sám. Asi na deset kroků od něho svítil ze tmy žhavý uhlík cigarety. Ale Robert Morgand tomu příliš nevěnoval pozornost a, pokračuje ve své procházce, mimoděk se přiblížil k osvětlenému salonu.

Bylo tam ticho. Cestující jeden po druhém se postupně vytratili do svých kabin. Salon byl prázdný.

Přece ne docela. Skoro naproti Robertovi seděla na pohovce dáma a četla. Robert viděl jasně osvětlené, pěkné rysy její tváře, rusé vlasy, černé oči, štíhlou postavu a drobnou nožku vyčnívající zpod šatů. Neviděn, podivoval se půvabnému držení těla a krásné ruce, listy převracející v knize. Neznámá dáma ho tak okouzlovala, že chvíli z ní nespouštěl oči.

Kuřák sebou hnul, zakašlal a zašoupal nohou. Teď se teprve Robert vzpamatoval a zastyděl se za svůj nezpůsob, odstoupil od okna a dal se znovu do přecházení.

Skoro naproti Robertovi seděla na pohovce dáma a četla.

Podél lodi se míhala nová světla. V jedenáct hodin deset minut projížděli signální stanicí. V dáli se kmital norský a great-norský maják jako dvě hlídky zapomenuté v oceánu.

Robert se rozhodl, že půjde spát. Sestoupil na palubu a odtud po schodišti sešel do chodby vedoucí ke kabinám. Šel zamyšlen, ničeho si nevšímaje.

Na co myslel? Pokračoval snad ve svých dřívějších smutných vzpomínkách? Nebo vzpomínal na půvabný obraz, kterému se v saloně podivoval? V dvaceti osmi letech se člověk stesku dlouho neoddává.

Probral se ze svého zamyšlení, až když bral za kliku své kabiny. Tu si všiml, že není sám. Dvoje dveře se otevíraly současně. Do kabiny s Robertovou sousedící vstupovala žena, do vedlejší pán a oba si přátelsky přáli dobrou noc. Sousedka se ještě obrátila a pohlédla zvědavě na Roberta. Sice rychle, ale Robertovi to stačilo, aby v ní poznal půvabný zjev ze salonu.

Vešel také do své kabiny, a když za ním zapadly dveře, loď se nadzvedla a sjela po rozpěněném hřbetě vlny. Na palubě, v lodní výstroji, zašuměl první výdech moře.

IV. KAPITOLA

První sblížení

Ráno druhého dne nebylo po pevnině už ani památky, ačkoliv bylo vidět široko daleko. Nebe bylo bez mraků a slunce volně rozlévalo své paprsky po širé mořské hladině. Počasí bylo skvostné a parník jako by sdílel obecnou radost z překrásné pohody, nadnášel a houpal se vesele a v hravém zápase lámal drobné vlny, které mu severozápadní svěží větřík vháněl do cesty.

Když podkormidelník ohlásil čtvrt na sedm, kapitán Pip sestoupil z můstku, kde probděl noc, a předal službu vrchnímu kormidelníkovi.

„Plujte k západu, pane Flishipe," pravil.

„Prosím, pane kapitáne," odpověděl vrchní kormidelník, vystoupil na velitelský můstek a zvolal:

„Stráž na levé lodní straně umyje palubu!"

Kapitán se neodebral přímo do své kabiny, ale podnikl obchůzku po lodi a zkušeným a klidným zrakem všechno prohlížel.

Přistoupil nejprve k předku lodi, nachýlil se přes přední stěnku a zadíval se do vln, v kterých se parník zvedal a klesal.

Z přídě odešel na lodní záď a dlouho pozoroval vodní sled, jenž zůstával po lodi. Potom se zastavil u příklopu nad stroji

a starostlivě poslouchal kovový hlomoz pohybujících se táhel a pístů.

Chtěl se právě vzdálit, když se vynořila prýmky olemovaná čepice. První strojvedoucí Bishop vystupoval na palubu, aby se nalokal svěžího ranního vzduchu.

Oba si stiskli ruce a chvíli stáli mlčky tváří tvář naproti sobě. Když však kapitán vrhl tázavý pohled dolů k místům, kde pracovaly stroje s velikým hřmotem, Bishop porozuměl tomuto tázavému kapitánovu pohledu a s povzdechem řekl:

„Ano, kapitáne, je tomu tak!“

Blíž se nevyslovil. Ale kapitán, jak se zdálo, nepotřeboval podrobnější výklady. Nenaléhal na ně a jen znepokojeně vrtěl hlavou. Obhlídku započatou kapitánem pak dokončili oba společně.

Nebyli s ní ještě hotovi, když se objevil Thompson a vystoupil na svrchní palubu.

V téže chvíli přicházel z druhé strany Robert.

„Aj, pan Morgand!“ volal Thompson. „Jak jste se vyspal, pane profesore? Jestlipak vám vyhovuje vaše výtečná kabina? Krásná pohoda, je to tak, pane profesore?“

Robert se mimoděk obrátil a hledal za sebou některého z účastníků výpravy. Titul profesor přece neplatil jeho skromné osobě.

Ale nebylo kdy, aby si zjednal v té věci jasno. Thompson jako uštknut odskočil a vyběhl po schodišti na palubu.

Proč, pátral Robert marně. Kromě dvou cestujících, kteří teprve přicházeli, byla vrchní paluba prázdná. Že by se dal Thompson před těmito dvěma lidmi na tak splašený útěk? V jejich vzezření nebylo nic strašlivého. Zvláštní a původní v každém případě byli.

Je-li celkem vzato rodilému Francouzovi možné předstírat jinou národnost a nevzbudit podezření krajanů, s nimiž ho

svedla náhoda, Angličan to nedovede. Na to mají Angličané příliš mnoho osobitých známek, vyhraněně prozrazujících jejich národní sounáležitost.

Jeden z obou cestujících, se už k Robertovi blížil, byl správnosti tohoto pozorování živým dokladem. Ne, to nemohl být nikdo jiný než Angličan. A k tomu všemu veliký Angličan, kdyby vytáhlost růstu byla jediným příznakem veliké hodnoty. Byl důkladně vychrtlý, nejspíš aby z jedné strany nahradil délkou rovnováhu, a z druhé, aby nepřestoupil váhu průměrně stanovenou lidským bytostem.

Dlouhé tělo spočívalo na dlouhých nohou zakončených v dlouhá chodidla a sebevědomě si vyšlapujících, jako by všechna země byla v jejich výhradném držení. Je přece známo, že kamkoliv Angličan vstoupí, všude vysoko třímá prapor své vlasti.

Svým celkovým vzezřením se Angličan podobal starému stromu. Suky byly zastoupeny suchými klouby, chrastícími v každém pohybu jako špatně namazaný stroj. Tělu se nedostávalo kloubního mazu; ale, jestli všechno neklamalo, neměla ho nadbytek ani duše.

Svědčilo o tom jeho vzezření od hlavy k patě. Uprostřed tváře seděl dlouhý, špičatý nos. Z obou stran tohoto nápadného hřebenu, tam, kde lidé mívají oči, svítily dva drobné uhlíky a pod nosem jen ten, kdo byl s lidskou tváří obeznámen, by mohl tušit drobná ústa, stvořená k jeho zlomyslnosti. Rámcem sloužila tváři ryšavá svatozář, začínající na temeni hlavy ulízanými, na pečlivou cestičku rozdělenými vlasy a končící neurčitými hroty nevlídných licousů. „Ztuhlost," volala cestička i licousy každému, kdo jen trochu rozuměl anglicky.

Tvář byla řadou hrbolků a úžlabin. Bůh, který uhnětl člověka rukama, utvořil zřejmě tohoto Angličana jedinou ranou pěstí. A výslednice, tato směs jemnosti, zloby, jízlivosti a ztuhlosti,

by nebyla mohla být nazvána šťastnou, kdyby svit duše klidné a vyrovnané se nebyl rozléval na hrbolatých rysech připomínajících sopečně rozbrázděnou půdu.

Ano, podivný gentleman vynikal nedostižným klidem. Nikdy se pro nic nerozehřál, nikdy se nedal ničím unést, nikdy ani o půl tónu nezvýšil hlas, který vždycky jen jako basový pedál provázel i nejohnivější melodie.

Víme už, že nebyl sám. Vedl, nebo spíš vlekl za sebou něco, co se podobalo pohyblivé pevnosti, člověka nejméně tak velikého, jako byl sám, ale úměrně k velikosti i tlustého a širokého, hotového rozložitého obra, ale dobráckého zevnějšku.

Oba zamířili přímo k Robertovi Morgandovi.

„Máme čest s panem profesorem Robertem Morgandem," zeptal se první hlasem, který drtil křemeny.

„Prosím," odpověděl Robert.

„S průvodcem a tlumočníkem výpravy?"

„Ano."

„Těší mne, pane profesore," pronášel gentleman s ledovou chladností a hladil si konce ryšavých licousů. „Jsem Saunders, účastník výletu."

Robert se lehce uklonil.

„A nyní, když jsme se seznámili, dovolte mi, abych vám představil pana Van Piperbooma z Rotterdamu, pána, jehož vzezření, nemýlím-li se, nějak zvlášť znepokojuje vašeho váženého šéfa, pana Thompsona."

Když pan Van Piperboom zaslechl své jméno, udělal půvabnou poklonu.

Robert se díval na Angličana opravdu udiveně. Že Thompson před nimi prchal, si už všiml. Ale proč se znepokojoval jedním z obou cestujících? Co opravňovalo pana Saunderse k poznámce, kterou si dovoloval vůči Thompsonovu úředníkovi?

A. Saunders podal Robertovi vizitku…

Saunders s vysvětlením nepospíchal. Jeho tvář zůstávala nadále vážná a chladná. Jen jeho jazyk špičkou vyčuhující z úst by mohl poučit Roberta, kdyby byl Angličana už lépe znal, že nepochybuje o trefnosti své poznámky.

„Van Piperboom," pokračoval Angličan, „neumí jinak než holandsky a dosud marně hledal tlumočníka, jak usuzuji z této vizitky, kterou si z moudré opatrnosti opatřil."

A Saunders podal Robertovi vizitku, na níž bylo vytištěno:

VAN PIPERBOOM
hledá tlumočníka
Rotterdam

Piperboom uznával za dobré podepřít žádost vytištěnou na vizitce a přihlásil se ke slovu flétnovým hlasem, který byl v přímém rozporu k jeho podivuhodnému objemu:

„Inderdaad, mynheer, ik ken geen woord engelsch…"

„To pan Piperboom, pane, nenarazil na toho pravého," přerušil Robert Holanďana. „Neumím holandsky ani, co by se za nehet vešlo."

Ale Holanďan, který nerozuměl ani slovo, pokračoval:

„…ach zalik dikwylsuw raad inwinnen op die reis," a provázel svá slova vlídnou poklonou a nesmělým úsměvem.

„Jakže?! Vy že neumíte holandsky? Copak se toto ujištění na vás nevztahuje?" zvolal Saunders, dostávaje z útrob své náprsní kapsy list, který podával Robertovi.

Robert se v neblahé předtuše chopil podávané listiny. Byl to cestovní prospekt. Jen zmínka o tlumočníkovi na první stránce dole měla jiné znění:

Profesor francouzské univerzity, mluvící všemi jazyky, se uvolil být k službám pánům účastníkům jako průvodce a tlumočník

Když Robert dočetl list, podíval se na Saunderse, ze Saunderse na list a pak se rozhlédl po palubě, jako by v okolí hledal vysvětlení věci, kterou nechápal. Okolí mu je vskutku mohlo dát. Na palubě stál sám Thompson, skloněn nad stroji, a jak se zdálo, velmi pohroužen do pozorování táhel a pístů.

Robert opustil Saunderse a Piperbooma, běžel k němu a vzrušeně mu podával zlověstnou informaci.

Ale Thompson nebyl z těch, kdo se dávají překvapit. Thompson byl vždycky na vše připraven.

Uchopil Roberta přátelsky pod paží a odvedl nespokojeného tlumočníka o kus dál. Nezasvěcený by byl chtěl přísahat, že dva nejlepší přátelé pokojně hovoří o dešti nebo o pěkném počasí.

Ale Robert byl z jiného těsta.

„Jak mi vysvětlíte, pane Thompsone, tvrzení tohoto prospektu?“ zvolal nakvašeně. „Řekl jsem vám snad, že mluvím všemi jazyky?“

Thompson se jen usmíval.

„La! La! La!“ pravil mírně. „Obchod je obchod, můj milý pane.“ – „Ani ten vás neopravňuje ke lži,“ odsekl Robert suše.

Thompson pokrčil pohrdavě rameny. Reklama a – pravda! Je to mladý zajíc!

„Na co si vlastně naříkáte?“ pravil úlisně. „Kolem dokola vzato, je tato poznámka, troufám si říci, úplně správná. Nejste snad rozený Francouz? Nejste snad profesor? Nestudoval jste snad na francouzské univerzitě a nemáte snad její vysvědčení?“

Thompson si takřka pochutnával na svých vývodech. Naslouchal si sám a přesvědčoval sám sebe.

Robert však neměl chuť pouštět se do prázdných hovorů.

„Ano, máte pravdu,“ řekl posměšně. „Dokážete mi hravě i to, že mluvím všemi jazyky.“

„A nemluvíte?“ zvolal Thompson. „Všemi ‚užitečnými‘ jazyky, rozumí se? Slovo ‚užitečnými‘ bylo vypuštěno pouze nedopatřením. To je vše. Stojí snad pak to všechno za řeč?“

Robert ukázal mlčky na Piperbooma, který se Saundersem z dáli přihlížel k této výměně názorů. Proti takovému důvodu bylo těžko co namítat.

Ale Thompson byl patrně jiného mínění. Zaluskl prsty, pronesl z vyšpulených rtů tak něco jako „Blázni byli, kordy měli,“ nenuceně se otočil na podpatku a nechal Roberta samotného.

Snad by se byl Morgand tímto výkladem nespokojil, kdyby jiná věc nebyla dala myšlenkám jeho nový směr. Cestující vycházel v téže chvíli z chodby od kabin a mířil k němu.

Plavý, urostlý, nenápadné a pečlivé elegance, měl příchozí všechny známky Neangličana, jak Robert na první pohled uznával. Ne, že by byl Robert překvapen, ale byl přece potěšen, když ho příchozí oslovil jeho jazykem.

„Bylo mi řečeno, pane profesore,“ pravil neznámý s milou sdílností, „že jste naším tlumočníkem.“

„Prosím,“ uklonil se Robert.

„Protože budu potřebovat vaši pomoc, až se dostaneme do španělských kolonií, přicházím, abych se jako váš krajan doporučil vaší laskavosti. Dovolte, abych se vám představil: Roger de Sorgnes, poručík 4. pluku myslivců, ze zdravotních důvodů na dovolené.“

„Tlumočník Robert Morgand je vám vždycky k službám.“

Oba Francouzi se rozešli. Zatímco krajan postoupil kupředu, Robert se vrátil vyhledat Saunderse a tlustého Holanďana. Ale už je nenašel.

Saunders se vyprostil ze společnosti těžko odstranitelného Piperbooma, točil se kolem kapitána Pipa, jehož chování budilo jeho zvědavost.

Museli byste kapitána Pipa znát. Měl opravdu prazvláštní a podivné zvyky.

Nebyl-li svůj, seděla-li mu nějaká starost nebo radost v srdci, vězel-li v onom duševním rozpoložení, v kterém se lidé ohlížejí po někom, komu by se mohli svěřit, býval kapitán upjat na všechny knoflíky. Teprve po nějaké době, když se v něm dovršila tajemná práce, pociťoval rovněž potřebu „sesterské duše“, do jejíhož nitra by se mohl vylít. Dodejme hned, že mu sesterskou duši tady nebylo třeba dlouho hledat, protože mu bývala vždycky na dvacet centimetrů v patách. Jenže chodila po čtyřech.

Jeho věrný přítel byl z rodu dlouhosrstých pinčlíků, poněkud míšeného původu a slyšel na jméno Artimon. Když měl kapitán zlost nebo radost, volával na Artimona a svěřoval jeho osvědčené mlčenlivosti úvahy, které v něm příslušná příhoda vyvolala.

V tu chvíli se zdál mít kapitán zvlášť naléhavou potřebu důvěrné sdílnosti. Protože sotva pan Bishop poodstoupil, kapitán se zastavil pod předním stožárem a krátce zavolal:

„Artimone!“

Umouněný pes, který byl kapitánovi všude v patách, už znal zvyky svého pána, přiskočil a posadil se na zadní nohy a pozorně na něho upřel své moudré oči.

Ale kapitán s hovorem nepospíchal. Jeho sdílnost teprve zrála. Stál mlčky se svraštěným čelem, a nechal Artimona v trapné nejistotě.

Nebylo to nic radostného, co chtěl svému důvěrníkovi sdělit. Byla to spíše starost. Sesterská duše to neomylně poznávala z přítelova rozježeného kníru, z blýskavého pohledu jeho očí, jejichž zřítelnice plály zlostí.

Blýskavý pohled, zatímco si kapitán vytrvale hnětl špičku nosu, lítal od kraubalku k lodní zádi a od lodní zádi ke kraubalku. Ale všeho do času. Kapitán si odplivl do moře, dupl nohou, zadíval se Artimonovi do tváře a rozezleně ze sebe vyrazil: